ÜITSAINUS MULGIMAA

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne November 2026 (nr 118) www.mulgimaa.ee

Lauluvõistelusel tuudi rahva ette ütessa uut laulu ja üits tants

Üits Mulgi nädäli tähtsämbit sündmusi, nellände mulgikiilside laule võistelluse konssert, sai Karksi-Nuia kultuurikeskusen teos puulbe, 17. oktoobrel. Ette kanti kik ütessa võisteluse pääle tullu laulu.

Võidulaulu „Miu süämen om tillike ase“ kandsive ette Gomaa Anne, Reinbachi Marta-Liisa, Hartõkainen Kadi, Liivaste Raul, Kohjus Janne ja Hallik Anne.
Pildi: TaaVID Meedia

"Mulgi kosjaluu" tõive rahva ette Jaska Vello, Leitmaa Thea, Koppel Reet, Vatter Merle ja Kase Karin.

Rahvas valis oma lemmikus Mändma Sirli laulu „Mulgi pidu“, mida laulsive Nurga Geiti ja Tugi Tero, pillimihe ollive Veevo Hannes (rummi), Kõiv Karl (kontrabass), Koppel Juhan (lõõtsapill) ja Pärnik Brait (kitarr).

Laulutegijide ulgan olli nii ennegi sellest võistelusest osa võtnu inimesi ku uusi tulejit. Oma laule ollive saatan viis eliluujet: Toomsalu Liisi, Leitmaa Thea, Lillepuu Tiina, Gomaa Anne ja Mändma Sirli. Sõnade auturi ollive Eelmäe Lembit, Mändma Sirli, Laande Alli, Jaska Vello, Paali Piret ja Ilves Kristi.

Pääpreemia väärilises valis indajide kogu siikõrd Gomaa Anne viisi ja Laande Alli sõnade pääle tettu laulu „Miu süämen om tillike ase“, mille kand konsserdil ette lauluansambel Pool Kuus.

Tõine kotus läits Lillepuu Tiina viisi ja Ilves Kristi sõnadege „Rõõmulaulule“, millege ast üles Tarvastu gümnaasiumi mudilaskuur. Kolmande kotusse sai lustiline „Mulgi kosjalugu“, millele tei viisi Leitmaa Thea ja sõna Jaska Vello, ette kannive selle Leitmaa Thea, Jaska Vello, Kase Karin, Koppel Reet ja Vatter Merle.

Rahvas valis kohapääl oma lemmikus Mändma Sirli viisi ja sõnadege laulu „Mulgi pidu“. Sedä laulive Nurga Geiti ja Tugi Tero, pille mängsive Pärnik Brait, Kõivu Karl, Veevo Hannes ja Koppeli Juhan. Autur olli laulule manu säädnu ka tantsu, mida tantseve endise Karksi-Nuia lasteaialatse ja nende õpeteje.

Indajide kogun ollive siikõrd Liivsoni Leana, Mägra Marju, Põldsepa Margus ja Õmblus Kristjan. Indajide nimel sõna võtnu Põldsepa Margus ütel, et albu laule siikõrd es ole, a salvestuste ja konsserdi vahel olli iki väige suur vahe. „Siin saalin sai täembe mõnest sääsest elevant ja mõnest elevandist sääsk,“ ütel Põldsepp ja kinnit, et mitu laulu, mes enne kuigi uviteve es tundu, kõlasive konsserdil väige uhkeste. Olli nii koori- ku ansamblelaule, mitmeäälsit laule, lastelaule ja esiki üits nallalaul.

Sündmus sai teos tänu Eesti Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetemise meetmele.

Nellä lauluvõistelusege om saadu joba 43 uut mulgikiilset laulu.

Viies mulgikiilside laule võistelus om laanin 2028. aastel.

Ilves Kristi

Tõise kotusse saanu „Rõõmulaulu" laulsive Tarvastu gümnaasiumi mudilaskoori rõõmsa latse.

Mulgi nädäl ja Mulgimaa lipu päev saive 12. oktoobre ommuku ürgüse Halliste põhikooli man lipu eiskamisege. Pilt: Linaste Riina

17. oktoobrel käisive matkauvilise Arro Imrege Rubina suu pääl räätsämatkal. Pilt: Arro Imre

Killuksit Mulgi nädälist

Mulgi nädälit tähistedi siikõrd 12.–18. oktoobreni. Nagu joba kombes saanu, jakkus omanäolisi sündmusi egässe Mulgimaa nukka ja enämbjagu neist olive ilma rahate. Nädäli iistvedäje om Mulgi kultuuri instituut, a tubliste tullive üten ka Mulgimaa kooli, lasteaia, raamatukogude, söögikotusse, rahvamajade, muu asutuse, ettevõtte ja ühingu. Selle iist kigile aitüma!

Mulgi nädäl om ellu kutsut selle jaos, et Mulgimaad, mulgi kiilt ja kultuuri rohkemb inimestele miilde tulete ja ärgite neid kandma mede rahvarõõvit, kõneleme mulgi kiilt, tegeme mulgi süüke, matkame kodukandin, uurma Mulgimaa aalugu ja perimust.

2027. aaste Mulgi nädäl om 11.–17. oktoobreni.

ÜM

Rahvaluuletäädläne Kalda Mare kõnel 15. oktoobrel Olstre magasiaidan Paistu kihelkonna varanduselugudest. Pilt: Ilves Kristi

Mulgimaa Uhkus Orav Elmar tutvust 16. oktoobrel Tõrva raamatukogun oma uut raamatut „Inimesed minu kõrval“. Pilt: Ilves Kristi

Tarvastu mulgi keele sõõr kõrrald 14. oktoobrel Tarvastu käsitüükoan mulgimiilse kohviku. Pilt: Ilves Kristi

15. oktoobrel kuts Mulke Selts uvilise Leeli küllä mulke tammikuse, kus Raudla Heiki kõnel põnevit lugusit mulkest. Pilt: Grenbergi Ave

Mulgi vanemb Oksa Priit kuts kikki 16. oktoobre õhtu Mulgi elämuskeskusese oma õhtujutte „Mulgimaa juure ja siivä“ kulleme. Pilt: Makko Inganora

Mustla pääle Mulgi Majaka manu lipupäeväle tullu inimestele tantseve Tarvastu gümnaasiumi tüdriku. Pilt: Ilves Kristi

Nädäli lõpetuses kõrrald Holstre küläselts Holstre perimuste matkaraa pääl põneve matka. Pilt: Kivistiku Katrin

Hendrik Adamsoni nimeline murdeluulevõistelus tõi suure saagi

Hendrik Adamsoni 135. sünniaastepäeväl, 6. oktoobrel olli Kärstne mõisa saal täis luuletejit ja luulesõpru, sest sääl kuulutedi vällä 15. temänimelise murdeluulevõisteluse parembe.

15. Hendrik Adamsoni nimelise murdeluulevõisteluse osalise, kõrraldeje ja indaje 6. oktoobrel Kärstne mõisan. Ihen istup võitje Säinasti Ene. Pilt: Õmblus Toomas

Viieliikmeline indajide kogu arvas kige parembes võru keelen kirjutenu Säinasti Ene, kes saat võistelusele oma „Haha ao laulu“. Indaje kitsive temä luuletuste ääd keeletarvitemist ja ütlive, et ta mõist inimese ja luuduse köüdüst sõnadege iluste edesi anda. Temä võit om esierälik selleperäst, et ta om edimene autur, kes om sellel võistelusel kaits kõrda pääauinna saanu – aastel 2014 kuulutedi ta kah võitjes. Säinast ütel, et vahepääl om ta vällä andan oma edimese luuletustekogu „Lumõkibõna“.

Tõise koha väärilises innati Kürsa Ere võrukiilne võistelusetüü „Värsipoja aost“ ja kolmas kotus läits edelaviru keelen kirjutenu Suokassi Kristenile tüü „Tasakeisi“ iist.

Segäkuur Üits Viis olli vällä pannu eriauinna – mulgikiilse vinüüllaadi – kige parembele mulgi keelen kirjutejele. Selle sai Tarvastu gümnaasiumi kuulmeister Mäeoru Aime.

Võisteluse pääle tullu tüüsit innassive eesti murrete uurje Viikbergi Jüri Eesti Keele Instituudist, kirjandusetäädläne Velskri Mart Tartu ülikoolist, mulgi keele ja kultuuri õpeteje Laande Alli, keeletäädläne ja kohanimeuurje Fastre Mariko Võru Instituudist ja Tarvastu gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse õpeteje Sootsi Helle.

Indajide kogu esimiis Viikbergi Jüri ütel, et luulesaak olli siikõrd väige ää, sest võistelusе pääle tulli kogundi 17 tüüd, mes om enämb ku kunagi enne. „Neid luulesoonege luujit om meil peris pallu. Tase olli kõva ja kolmel parembel olli kogundi oma luuleraamat ette näidäte. Na es ole nõndasama ruuvma tullu, vaid na om joba ammust aiga kirjutenu,“ kõnel Viikberg ja ütel manu, et nagu iki, tulli siikõrd kah kige rohkemb tüüsit lõune-eestlaste käest, a joba tõist kõrda sai tutvust tetä Kadrina kandi murrakuge kah.

Teemadest kõnelden ütel Viikberg, et luuleteje kirjuteve omast aast ja inimestest, maakamarest, nuuruseaast, õnne- ja armuetkist ja kigest muust, mes enge pääl.

„Miule paist, et sii võistelus olli oodet ja nätä om, et luulesädemege inimese ei ole kunnigile kadunu. Neid võistelusi oodetes kindlaste edespidi kah ja ma mõtle, et vana Hendrik võip rahun puhate,“ arvas indajide kogu esimiis.

Hendrik Adamsoni mälestuse oidmises akas Tarvastu vald 1994. aastel vällä andma temänimelist murdeluuleauinda ja tei sedä üle aaste kuni aasteni 2016. Peräst Villändi vallage kokkuminekut kõrraldive murdeluulevõistelust Mulgi Kultuuri Instituut ja Mulke Selts aastidel 2018 ja 2021. Tänävaastese murdeluulevõisteluse kõrrald Mulke Selts üten Mulgi Kultuuri Instituudige, rahage olli abis Eesti Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetemise meede.

Ilves Kristi

Noore ja vana mulgi murdsive päid

Mulgi nädäli kolmas päev, 14. oktoober olli siikõrd nimetet nupuka mulgi päeväs ja sel puhul kõrrald Mulgi kultuuri instituut mulkele kogundi kaits täädmistepruuvi.

Noore mälumängje kogunive päeväaal Halliste põhikoolin, kus peeti maha Mulgimaa koolinoorde mälumängu „Nupute vällä“ VII mänguaaste edimene jagu. Mälumängust võtt osa kümme nelläliikmelist punti katessast Mulgimaa koolist. Peris edimest kõrda ollive oma täädmisi pruuvma tullu Olstre ja Paistu kooli võistkonna.

Pääkõrraldeje ja Abja gümnaasiumi aaluuõpeteje Kreevsi Maile ütel, et mälumängu küsimuse ollive siikõrd Halliste kihelkonnast peri suurmeeste ja septembrekuu aalehe Üitsainus Mulgimaa kohta. Teemade olive noordel enne täädä. Küsiti näituses, kes om Hoia Ronk ja mesasja om kortspersege kaltsa.

Võidu viis siikõrd kodu Abja gümnaasiumi punt Noored Mulgid (Randver Pilleriin, Kuningas Jan-Marten, Kivikas Sten Hendrik ja Mõttus Heleri, nende õpeteje Lõhmus-Erg Christi). Tõises jäi August Kitzbergi nimelise gümnaasiumi võistkond H.A.L.K. (Neppo Hannes, Saharov Adeele, Ruusväli Lenna ja Lainoja Kendro, nende juhendeje Kase Piret). Kolmas koht jäi Halliste põhikooli võistkonnale Kärblase (Poomi Kirke, Pärnasalu Mari, Peterson Carola Lisell ja Karbus Laura, nende õpeteje Tõntsi Liina).

Mälumängu toet rahage Eesti Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetemise meede.

Õdaku saive Karksi-Nuia kultuurikeskusen kokku suure inimese, et kah oma täädmise roovi pääle panna. Kik küsimuse ollive muduki seot Mulgimaa ja mulkege. Kohale olli tullu neli võistkonda ja võistelus olli äste tasavägine. Kige rohkemb punkte korjas siikõrd Pääge Punt Tarvastust, nende perän olli kohe Alliste ja kolmandes tulli Aliste Mekk, pallalt poole punktige jäi neist maha Mulgi Abja võistkond.

Ilves Kristi

Koolilaste mälumängul olli kige nupukamb Abja gümnaasiumi punt Noored Mulgid: Kuningas Jan-Marten, Randver Pilleriin, Kivikas Sten Hendrik, Mõttus Heleri. Pilt: Tõntsi Liina

Täisinimeste mälumängu võidu viis kodu Pääge Punt Tarvastust: Sootsi Helle, Ilves Kristi, Lehtmetsa Ande ja Silla Janno. Pilt: Tintsi Are

Nalla kah

Vana jõukas taluperemiis om notari man.

„Ja pange viil sinna tõstamendi lõppu, et miu avva pääl piap pasunekuur mängmä!“

„Jah muduki, ärrä. Ja mes lugu te tahas kullete?“ uurip abivalmis notar.

***

Tohter ütlep memmele: „Süä om sul nõrk. Sa piat repist käümist vähembes võtma.“

Kate nädäli peräst om memm tohtre man tagasi ja saa sääl peris kitta: „Kae, test näütäs, et nüid om sul süä pallu paremb, nüid võit jälle repist kävvä.“

„Aitüma taevaesäle! Nüid ma või jälle repist viiende kõrra pääle minna ja ei piagi enämb müüdä vihmaviitoru ronime,“ rõõmustep memm.

***

Televonikelm kõlistep eideksele: „Miul om kik siu pangakaardi salanumbre täädä. Ku sa kohe oma sularaha kodust kokku ei korja ja pakiautumaati ei vii, sis mia tii siu pangaarve rahast puhtas!“

Eideke rabap liiatsi ja papre ja ütlep: „Jumal tänätu! Mia ole nii salanumbre joba ammu ärä uneten, ütle nüid miule kah äste aigapidi – ma kirjute omale üles.“

Eesti Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetemise meetmese saap 2027. aaste tegemiste jaos rojekte saata 30. novembreni 2026.

Uuri manu rahvakultuur.ee.

Latsele

ÜLLÄTUS

Kriisa Enno

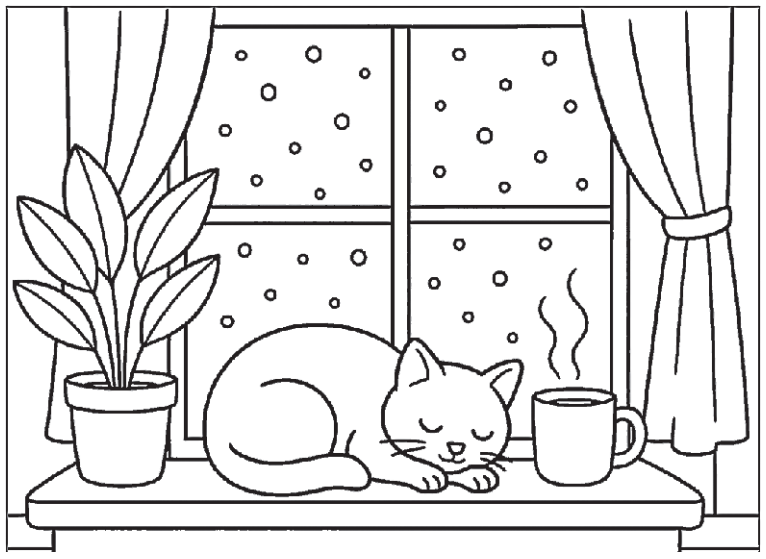
Aldjas üüse saatnu lume,
valges võõband mõtsa, maa.
Õdaku oll õu viil tume,
latse aru sest ei saa.

A no mis sest arute –
valgus etemb pimmest aast.

Kes ei ole karude,
üles kippelt kik nüit maast!

Kus om suusa, kus om kelgu?
Mütsi ei või unete!
Eks sii üsnä piagi selgu,
kas saap memme ehite.

Värvi pilt iluste ärä!

Ruute sissi om ärä paetet 10 vanaaigset raha:
MARK, PENN, TINUSK, ROSS, RUUN, RUUBEL, KOPIK, TAALER, TUKAT, VEERING.

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, alt üles, ülevest alla ja viltu kah!

Õ	I	M	B	K	Õ	V	N	D	G
E	U	V	I	M	L	R	U	U	N
T	A	P	E	J	O	M	P	L	Ä
B	O	Ö	M	E	K	S	K	R	M
K	M	S	S	O	R	Õ	S	J	P
V	H	D	Ö	E	A	I	U	E	O
M	Ü	G	L	T	M	E	N	M	Ä
Ö	T	A	K	U	T	N	I	G	B
U	A	I	D	E	S	B	T	Õ	L
T	L	E	B	U	U	R	M	J	S

Sääjä sõna õigeste rivvi, sis saat üte vanasõna!

TINA VAESE KEHVÄ KULD ÕBE VASK.

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne Üitsainus Mulgimaa
Aalehe välläandmist toeteve Eesti Ravakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetemise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetus:
e-post: kristi@mulgimaa.ee
toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.